

Opinia
doraźnej komisji ds. rozpatrzenia wniosku o nadanie tytułu
Honorowy Obywatel Pszczyny

Komisja ds. rozpatrzenia wniosku o nadanie tytułu „Honorowy Obywatel Pszczyny” została powołana Uchwałą Nr XX/173/25 Rady Miejskiej w Pszczynie z dnia 28 sierpnia 2025 r., w składzie:

1. LESZEK SZCZOTKA	- Przewodniczący Rady Miejskiej w Pszczynie
2. MARCELINA LEKI	- Radna Rady Miejskiej w Pszczynie
3. MARCIN LEŚNIEWSKI	- Radny Rady Miejskiej w Pszczynie
4. MAGDALENA CZARNECKA	- przedstawiciel Burmistrza Pszczyny

Zadaniem Komisji, zgodnie z jej zakresem działania, było rozpoznanie złożonego wniosku pod kątem spełnienia wymogów formalnych oraz wydanie stosownej opinii merytorycznej, która stanowi podstawę dalszych decyzji Rady Miejskiej w przedmiotowej sprawie.

W dniu 24 czerwca 2025 r. do Rady Miejskiej w Pszczynie wpłynął wniosek złożony przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Pszczyńskiej, dotyczący nadania tytułu „Honorowy Obywatel Pszczyny” Panu Aleksandrowi Spyrze.

Tytuł ten stanowi jedno z najwyższych wyróżnień przyznawanych przez Radę Miejską osobom szczególnie zasłużonym dla miasta i jego mieszkańców. Może być nadany osobom fizycznym, które poprzez swoją działalność w dziedzinie kultury, nauki, oświaty, działalności społecznej, dokumentacyjnej lub promocyjnej, wniosły istotny wkład w rozwój miasta, kształtując jego tożsamość i dobry wizerunek.

Komisja dokonała szczegółowej analizy wniosku na posiedzeniu 29 września 2025 r. Po dokonaniu weryfikacji formalnej Komisja stwierdziła, że wniosek spełnia wszystkie wymagania określone w obowiązującym regulaminie nadawania tytułu „Honorowy Obywatel Pszczyny”. Zawiera on komplet wymaganych dokumentów: dane personalne kandydata, szczegółowe i wyczerpujące uzasadnienie wniosku, dane oraz podpis wnioskodawcy – dane podmiotu lub wykaz osób popierających wniosek wraz ze wskazaniem przedstawiciela do kontaktu, oświadczenie osoby, której wniosek dotyczy, o wyrażeniu zgody na poddanie się procedurze w sprawie nadania tytułu.

Pan Aleksander Spyra jest postacią o nieocenionych zasługach dla dziedzictwa kulturowego ziemi pszczyńskiej oraz całego regionu Górnego Śląska. Jego życie i działalność zawodowa oraz społeczna nierozdzielnie wiążą się z ochroną, dokumentacją i promocją kultury ludowej, sztuki oraz historii regionu.

Od ponad sześciu dekad aktywnie uczestniczy w dokumentowaniu, ochronie i popularyzowaniu kultury ludowej oraz dziedzictwa historycznego ziemi pszczyńskiej. Jego wkład w rozwój życia kulturalnego i świadomości regionalnej mieszkańców ma charakter długofalowy, systematyczny i mierzalny – zarówno w formie instytucjonalnej, jak i edukacyjno-artystycznej.

Wśród najważniejszych osiągnięć Pana Aleksandra Spyry należy wymienić:

- założenie i wieloletnie kierowanie Zespołem Regionalnym „Pszczyna” – zespołem prezentującym archaiczny folklor ziemi pszczyńskiej, który koncertował w 32 krajach Europy i zrealizował sześć profesjonalnych nagrań audio-wizualnych,
- wieloletnia praca na rzecz Towarzystwa Miłośników Ziemi Pszczyńskiej, którego jest jednym z filarów od momentu jego powstania w 1958 roku,
- inicjatywa utworzenia Skansenu – Zagrody Wsi Pszczyńskiej (otwartego w 1975 r.), dla którego opracował koncepcję etnograficzną, nadzorował prace budowlane i prowadził badania terenowe. Skansen, wpisany do Szlaku Architektury Drewnianej, jest jedną z kluczowych atrakcji regionu i miejscem corocznych „Spotkań pod Brzymem” – najstarszego święta kultury ludowej na Górnym Śląsku,
- współtworzenie Muzeum Prasy Śląskiej im. Wojciecha Korfa – placówki dokumentującej historię śląskiej prasy i drukarstwa, której do dziś jest kustoszem,
- tworzenie i opieka nad „Izbą u Telemanna” – unikalnym miejscem spotkań kulturalnych i przestrzenią ekspozycyjną dla historycznych instrumentów muzycznych, w tym XVII-wiecznego pozytywu organowego,
- założenie Oficyny Drukarskiej Towarzystwa i publikacja lokalnej prasy, książek i materiałów edukacyjnych, w tym ponad 30 własnych monografii dotyczących kultury i historii regionu.

W swoim dorobku Pan Aleksander Spyra posiada również imponujący dorobek artystyczny jako plastyk, autor licznych tablic pamiątkowych i medali poświęconych wybitnym postaciom Śląska. Był również inicjatorem i redaktorem czasopism kulturalnych, takich jak „Głos Pszczyński” czy „Pszczynski Niezależny Orędownik Kulturalny”. Dzięki działalności Pana Aleksandra Spyry, Pszczyna zyskała trwałe i rozpoznawalne miejsce na mapie kulturalnej Polski i Europy jako ośrodek ochrony dziedzictwa ludowego. Jego inicjatywy – od zespołu folklorystycznego, przez skansen i muzeum, aż po liczne publikacje – nie tylko dokumentują, ale również promują bogactwo kulturowe ziemi pszczyńskiej w kraju i za granicą.

Zespół „Pszczyna” reprezentował miasto w 32 krajach, a festiwale, koncerty i wydarzenia organizowane z inicjatywy Pana Aleksandra Spyry przyciągały tysiące turystów i miłośników kultury, stając się wizytówką miasta.

Działalność Pana Aleksandra Spyry odcisnęła trwałe i niezaprzeczalne ślady w historii Pszczyny i regionu. Jego wkład w zachowanie i utrwalenie lokalnej tożsamości kulturowej jest nie do przecenienia. Skansen, Muzeum Prasy Śląskiej, Izba u Telemanna, dziesiątki publikacji i pomników – to materialne dowody jego pracy, które będą służyły przyszłym pokoleniom. Jego zaangażowanie w dokumentację folkloru i kultury ludowej zapewniło przetrwanie wielu unikalnych tradycji, zwyczajów i form artystycznych.

W uznaniu dla tych niezwykłych osiągnięć Pan Aleksander Spyra był wielokrotnie nagradzany, m.in. Nagrodą im. Oskara Kolberga (1992), Nagrodą im. Karola Miarki (2012), Złotym i Brązowym Krzyżem Zasługi, medalem Ministra Kultury, oraz licznymi nagrodami regionalnymi i branżowymi.

Uwzględniając całokształt dorobku dokumentacyjnego, popularyzatorskiego i organizacyjnego Pana Aleksandra Spyry, Komisja jednogłośnie 4 głosami „za” wyraża pozytywną opinię w sprawie nadania tytułu „Honorowy Obywatel Pszczyny” Panu Aleksandrowi Spyrze.

Działalność kandydata spełnia przesłanki wynikające z regulaminu nadawania tytułu, a jego wieloletnie zaangażowanie na rzecz lokalnej społeczności pozostawiło trwałe i widoczne ślady w historii i kulturze miasta oraz regionu.

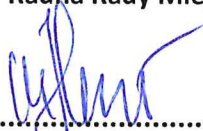
Skład doraźnej komisji ds. rozpatrzenia wniosku o nadanie tytułu „Honorowy Obywatel Pszczyny”:

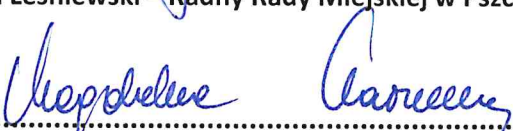
Leszek Szczotka – Przewodniczący Rady Miejskiej w Pszczynie

Marcelina Leki – Radna Rady Miejskiej w Pszczynie

Marcin Leśniewski – Radny Rady Miejskiej w Pszczynie

Magdalena Czarnecka – przedstawiciel Burmistrza Pszczyny